

Noot bij: verzoeker vs. Bedrijf, Cbp 8 juni 2005, Z2004-0742.

Een duidelijke zaak: Bedrijf had in zijn bestand de gegevens van verzoeker staan (met name het feit dat zij zwanger was) zonder dat verzoeker daar zelf expliciet toestemming voor had gegeven. De herkomst van die gegevens was niet duidelijk (en daarmee de rol die Bedrijf bij het verkrijgen van die gegevens had gespeeld ook niet). Om nu de betrokkene niet de dupe te laten worden van die ondoorzichtige bedrijfsvoering, gaat het Cbp in casu uit van een functionele invulling van het begrip “Verantwoordelijke”.¹ Dat wil zeggen dat aan de hand van in het maatschappelijk verkeer geldende maatstaven bezien moet worden aan wie de verwerking moet worden toegerekend – een soort toerekening naar redelijkheid dus. En in casu kon die verwerking in alle redelijkheid aan Bedrijf toegerekend worden. Naar mijn mening een prima oordeel.

Zwangerschap lijkt me een gegeven betreffende de gezondheid van een persoon, en niet een gegeven met betrekking tot het seksuele leven. Door kunstmatige inseminatie kun je immers ook zonder seksueel leven zwanger worden. Zwangerschap lijkt me bij uitstek een “gevoelig” gegeven (in tegenstelling tot zijn voorganger de Wpr heeft de Wbp het alleen over bijzondere gegevens). Niet alleen vanwege de mogelijkheden van machtsmisbruik in verzekerings- en arbeidsrelaties waar het Cbp op wijst, maar ook als zodanig.

Informationele privacy is het recht om zelf te bepalen wie wat over jou weet.² Het feit dat je zwanger bent is eigenlijk een heel intiem gegeven. Hoewel het op een bepaald moment, voor mensen die je zien, niet of nauwelijks meer te verbergen is, wil je toch graag zelf bepalen met wie je dit feit wilt delen en vooral: met wie niet. In veel gevallen is het feit dat je zwanger bent objectief gezien volkomen irrelevant. Toch kun je, al dan niet terecht, bang zijn om als zwangere vrouw minder serieus genomen te worden. Die vrees voor vooroordelen is een goede reden om je zwangerschap selectief bekend te maken, naast natuurlijk gewoon het feit dat veel mensen er geen fluit mee te maken hebben. Ook wil je graag zelf bepalen of je doelwit wilt worden van direct marketing. Tegen kunnen gaan van commerciële exploitatie van iets dat eigenlijk heel privé is: dát is informationele zelfbeschikking, en dat is waar verzoeker in deze zaak voor strijdt.

Zwangere vrouwen zijn natuurlijke ideale DM-objecten. Ze zijn wellicht onzeker, op zoek naar informatie, gemakkelijk te beïnvloeden, grillig of impulsief. Je kunt ze misschien aanpraten dat jouw produkt toch ècht het beste is, en welke moeder-in-spe wil nou niet het allerbeste voor haar kindje? Natuurlijk zijn er zwangere vrouwen die al die aandacht en informatie heerlijk vinden. Prima, niets mis mee – als het maar je eigen keuze is.

---

¹ In de zin van art. 1 sub d Wbp.

² Vgl. de omschrijving van Dommering van informationele privacy als: “*De rechten van het individu om de opslag van informatie, die tot de persoon herleidbaar is, te verhinderen, te beperken of te veranderen,*” E. Dommering e.a, Informatierecht: fundamentele rechten voor de informatiesamenleving, Amsterdam, 2000, p. 5, en de omschrijving van Westin: “*Privacy is the claim of individuals, groups, or institutions to determine for themselves when, how, and to what extent information about them is communicated to others*”, A.F. Westin, Science, Privacy and Freedom: Issues and Proposals for the 1970’s. Part II, Balancing the Conflicting demands of Privacy, Disclosure and Surveillance, in: Columbia Law Review 1966, p. 7.

Onbegrijpelijk dus dat je nog steeds voor zaken als “De Blijde Doos” opgegeven kunt worden door de buuf, een collega of een vriendin.³ Zij (het zal wel bijna altijd een vrouw zijn) mag je natuurlijk niet zonder jouw medeweten of goedvinden opgeven, maar zij is zich wellicht van geen kwaad bewust. Het Cbp zegt in de onderhavige uitspraak dat het bedrijf dat gegevens van een derde krijgt, deze aanmelding moet verifiëren bij de betrokkene zelf. Ik denk dat het kwaad dan al gedeeltelijk is geschied: ook bij verificatie word je al door een partij met commerciële bedoelingen benaderd op basis van een potentieel erg gevoelig privé-gegeven. Alleen zelf aanmelden en anders niet, zou ik zeggen.

In casu heeft Bedrijf het boetekleed aangetrokken: zij heeft aangegeven de gebeurtenissen te betreuren, de gegevens van verzoeker op non actief gesteld (wat betekent dat? Gegevens definitief en onomkeerbaar verwijderen, zou mijn suggestie zijn), en toegezegd haar verwerking van (bijzondere) persoonsgegevens in de toekomst zorgvuldiger in te richten. Ook de ketenpartner van Bedrijf, Digital Baby Care, krijgt een afschrift van de uitspraak met de suggestie om de bedrijfsvoering aan te passen. Over schadevergoeding wordt niet gerept. Tja, wat is nou de schade als je in een grondrecht bent aangetast? Misschien dat verzoeker ook niet op een schadevergoeding zit te wachten. Ik denk wel dat zij, door deze uitspraak uit te lokken, privacy in het algemeen, en het zelfbeschikkingsrecht van zwangere vrouwen in het bijzonder, een goede dienst bewezen heeft.

Tina van der Linden
oktober 2008

---

³ Via www.mybb.nl.